

GLASNIK

AVSTR. KRŠČ. TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE

Izhaja vsak petek

Uredništvo:
Kopitarjeva ulica 6

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . K 2.—
četrletna . . . K 1.—

Posamezna številka
stane 10 vin.

Št. 5.

V Ljubljani, dne 2. februarja 1917.

Leto X.

Dr. Krek izvoljen za častnega občana selške občine.

Selški občinski odbor je v seji dne 27. jan. soglasno izvolil za častnega občana selške občine drž. poslanca dr. J. E. Kreka v hvaležno priznanje za slug na polju združništva v selški dolini. Posebno v zadnjih letih je dr. Krek sprožil misel, da se je vpeljala električna razsvetljava v Sorici in selški dolini. Tudi vojaški krogi so se pohvalno izrazili o tej koristni in potrebni stvari.

Slovenska katoliška demokracija čestita najiskrenejše svojemu voditelju na temu izrazu našega ljudstva.

Dve teoriji in mi.

Celi svet se še danes bavi s pomenljivo poslanico ameriškega predsednika Wilsona. Prvi se je potrudil, da mu je odgovoril, ogrski ministrski predsednik grof Tisza. V boljše umevanje pripomnimo, da je grof Tisza goreč zagovornik dualizma, ki je l. 1867 za večno hotel zagotoviti na Ogrskem vlado Madžarom, v Avstriji pa Nemcem, čeprav oba ta naroda nimata za to gospodstvo ne pravice, ne večine. Grof Tisza je govoril takole:

Moja druga opazka se tiče narodnostnega načela. Mislim, da izražam mnenje nas vseh, če rečem, da vsa ogrska javnost spoštuje narodnostno načelo. Vsa naša javnost želi, da se narodi svobodno razvijajo in procvitajo. Pri tvorbi narodnostnih držav se pa da narodnostno načelo le tam neomejeno uveljaviti, kjer žive posamezni narodi v ostro začrtanih etnografskih mejah, v kompaktnih masah, in na ozemlju, ki je sposobno, da tvori državo. Na teritorijih pa, kjer prebivajo različni narodi namešani, ne more tvoriti vsak

narod države zase. Tam se da ustvariti le ali država brez narodnostnega značaja li pa vtisne državi svoj pečat oni narod, ki vsled svojega števila, ali pa vsled svoje veljave gospoduje. V takih razmerah je mogoče narodnostno načelo uveljaviti le v toliko — kakor to pove tudi Wilson — da se ustvari vsakemu narodu življenski pogoji, da se mu ohrani večja in da se jim zasigura individualen in socialen razvoj.

Po domače povedano: Grof Tisza je govoril za celo monarhijo, tedaj tudi za avstrijsko državo. Madžari sicer spoštujejo narodnostno načelo, toda kjer je več narodov, tam mora biti tudi en vladajoč narod. Kaj pa je rekel ameriški predsednik Wilson?

»Enakost narodov, na kateri naj se zgradi mir, če naj bo trajen, mora biti enakost pravic. Jamstvo, ki naj se ustvari, ne sme niti priznati niti vsebovati razlike med velikimi in malimi, med mogočnimi in slabotnimi narodi. Pravo pa mora biti osnovano na skupni moči, ne na individualni moči narodov, s čegar soglasjem se bo sklenil. Ni mogoča seveda niti enakost ozemlja niti enakost virov moči, pa tudi nobena druga enakost ni mogoča, ki ne bi izvirala iz normalnega mirnega in zakonitega razvoja narodov samih. In nihče ne zahteva in ne pričakuje več kakor enakost pravic. Človeštvo gleda za svobodo življenja, ne pa za ravnotežjem moči.«

Obe teoriji damo na razmišljanje in primerjanje z dejanskimi razmerami. Nenemški narodi monarhije si nikdar niso želeli iz okvira monarhije, na katero jih ne veže samo naravna lega, gospodarski interes, zgodovina in zvestoba, ampak tudi globoka vera, da je ravno naša monarhija poklicana, da človeštvu pokaže mirno in zadovoljno družino različnih narodov. Nenemški narodi so vedno zavračali Tiszovo teorijo o vladajočem narodu v narodno

mešani državi, ker nasprotuje življenski pravici naše monarhije: enakopravnosti vseh njenih narodov.

O Wilsonovih besedah pravi Arbeiter Zeitung: »Te besede Amerikanca so vredne, da bi jih vsaka avstrijska vlada sprejela v svojo nastopno obljubo. Če bi jih vedno izpolnjevali, nam bi ne bilo treba niti danes niti v bodoče s tako napeto pozornostjo poslušati, kaj govori o nas inozemstvo.« V Tiszovi izjavi pa zavračamo točko o vladajočem narodu, k ostalemu pa pravimo: tudi v ostalih točkah je še daleč od lepih besed do lepe resničnosti na Ogrskem in pri nas.

Znak časa.

Kljub surovemu odgovoru sporazuma Wilsonu glede na mirovno ponudbo osrednjih velesil misel miru le ne počiva. Živi in polagoma napreduje. Tisza je že povedal, da se razgovori o miru nadaljujejo in da se še niso končali. Od dne do dne se množe znamenja, da se prede dalje nit miru. Posebno vztrajno in odločno dela Wilson na mir, na trajen mir, ki bi onemogočil vsako tako strašno vojsko, kakršna je sedanja. Dela prav za prav na to, da se ustanove Združene države celega sveta. Misel je drzna, a če tudi, izpeljiva je le. Tistim, ki so se že pred vojsko pečali z vprašanjem miru in ki tega vprašanja ne poznajo le iz slabih šal še slabših šaljevih listov, se ne zdi tako strašna in neizvedljiva, kot mnogim, ki žive le od tega, kar čitajo v enodnevnih časnikarskih pticah, ki so itak prirejene in obojene na plitvost, ker ne preživijo dneva liki mušica: Wilson, tako pravijo, dela na to, da bi zboroval v Haagu mirovni posvet. Če bodo sedeli gospodje diplomatje skupaj za zeleno mizo, se bodo sicer prepirali; a končno bodo šli le z mirom v žepu narazen. Sicer je pa reč tudi tale: ameriški bogataš, ki je do zdaj zakladal naše sovražnike z vsem, kar so potrebovali za vojsko, je postal previden. Gre mu za to, da bo res tudi dobil, za kar se je pri njem zadalžil nam sovražni evropski svet. Če bodo pa le neprestano gromeli.

le topovi in zopet topovi, se zna končno ameriški bogataš obrisati pod nosom za to, kar so mu dolžni naši sovražniki. Menice so sicer lepa reč, a če ni denarja, da se poravnajo so končno le papirne cunje, za katere nihče nič ne da. Zgodovina pa pozna več slučajev, da so države proglasile bankrot. Papir je papir, blago je pa blago, si misli ameriški bogataš in se več ne navdušuje za vojsko tako, kot se je, ker je še prav dobro izžel naše sovražnike, posebno Angleže in Francoze, a tudi Ruse in Italijane.

Sporazum napoveduje veliko ofenzivo spomladi. Ampak celo Lloyd George, angleški ministrski predsednik, je rekel nekemu časnikarju, da bi se vodilni krogi v Angliji prav za prav miru ne branili. Govoril je celo o demobilizaciji in o vprašanjih, ki so zvezana z njo. In v Rusiji? Od tam prihajajo poročila, da se zavzemajo vedno širši sloji za to, da bi Rusija sklenila mir. Stürmer, o katerem je znano, da ne mara Angležev, ki so ga vrgli kot ministrskega predsednika, je zopet postal carjev zaupnik. Na Francoskem je prejšnji predsednik francoske ljudovlade Fallieres, ki je gotovo dobro poučen, nekemu ameriškem časnikarju kar naravnost povedal, da je mir za Francijo naravnost potreben, a da Angleži ne marajo zanj. Pravijo, da je laški kralj govoril z znanim nasprotnikom vojske Giolittijem, drugi sicer to zanikavajo, a v Rimu je Giolitti res bil. O laških dementijah je pa itak znano, da je navadno to res, kar taje.

Mir prihaja, pozdravlja nas, bliža se, čez noč ne bo prišel, a mogoče bo prej sklenjen, kot pričakujemo. Starko Evropo uči pameti mladenka Amerika: to je tudi dobro znamenje: *signum temporis*.

Gostačem

Zdaj, ko se država vmešava v toliko stvari, ko se nam polagoma bliža državni socializem, se bo postavila pod

Skopuh.

H. Conscience.

Zahropelih prsi in s težkim delom je odprl Tis ključavnice in še odpravil vse ovire. Po nekaterih stopnjicah je prišel v prostorno, široko klet.

Na kraju, kjer so morali biti skriti zakladi strica Jana, je zločinec pozabil na svoj zločin; njegova vest je utihnila, strah in groza sta ga popolnoma zapustila. Drugega ni čutil, kot gorečo željo, da vidi, čuti in da ima zlato. Na njegovem licu je žarel smeh veselega pričakovanja, v njegovem srcu je žarel ogenj pohlepa.

S svetilko v roki je iskal po kleti. Ničesar ni odkril, kot le štiri gole stene, blizu stopnic je ležal težak kamen, očitno namenjen za sedež. Bati se je pričel.

»Kaj,« je stokal ali denarja ni tu? Saj ni nobenega prehoda več! Nemo-gočel! Ha, kaj vidim na steni? Ni li tam luknja ključavnice?« Smehljaje in veselo je šel nato k steni in iskal ključa. Našel ga je in odprl v debelem zidu skriti prostor.

varstvo postave tudi najemninska pogodba gostača s hišnim gospodarjem. Napoveduje se vladna odredba, ki bo gostača v mestu ščitila pred neopravičenim povišanjem stanarine. Prav za prav je čudno, da je vojna doba popolnoma prizanesla hišnim gospodarjem, dasi se vojna §. 14. postavodaja v vse vtika tako, da se že v tej kopici, kakor pravijo, niti jezični doktorji več ne izpoznavajo. Hišni posestniki spadajo med boljše sloje; tudi tisti, ki so zadolženi. Toliko vsaj jim hiša nese, da jim ni treba plačevati stanovanja. Res, najemnine se niso posebno povišale; bili so le izjemni slučajji, da je kak hišni gospodar povišal stanarino. Stanarina znese primeroma zelo visok znesek med izdatki gostača. Drugi izdatki se končno razdele le na manjše zneske. Strada se, privija pas. Stanarina, ta pa mora biti plačana. Potrebna je pa bila name-ravana odredba vlade, ker se je med hišnimi gospodarji delalo na to, naj se stanarine zvišajo. Pravijo, da bo veljala nova odredba do konca leta 1918. Nihče namreč ne ve, kako se bodo razvile razmere po vojski v mestih in v delavskih krajih. Ustanovili bodo mestne stanovanjske urade, v katerih bodo hišni gospodarji in gostači enako zastopani. A tudi hišnim gospodarjem bo ta grenki grižljaj oslajen z določbo, da se njim na škodo ne smejo zvišati obresti hipotečnih posojil. Vsekakor bodo pa naši hišni posestniki tudi po novi odredbi na boljšem, kot so njih tovarši v Parizu, kjer ne smejo postaviti med vojsko na cestni tlak niti takih gostačev, ki ostanejo stanarino dolžni.

Boj proti navijanju cen.

Ljudje z zanimanjem zasledujejo sodne razprave proti navijalcem cen. Sodnik v vojski ne čuva le pravice, on ščiti tudi slabiče, ki se sami ne morejo upirati brezvestnim izkoriščevalcem. Od sodnika se pričakuje, naj nered zopet popravi in izruva odiranje prebi-

»Ha, tu leži zaklad! Glej! Glej! Tri velike mošnje, štiri pet mošenj! Zlato! Zlato!«

Iz malega predala je vzel platneno vrečo; odvezati jo hoče, a nekaj ga preplaši; mošnja mu je padla iz rok. Obrnil se je proti stopnicam in poslušal. Zdelo se mu je, kakor da čuje pri vratih kleti šum, kot da bi bil kdo potegnil železo.

Nekaj trenutkov se je tresel in stal. A ker ni bilo ničesar več slišati, se je kmalu zopet pomiril. Pobral je mošnjo s tal in rekel: »O, saj ni nič. Hitro naj odprem mošnjo!« Nevoljno in zaničljivo se mu skremži obraz, ko je posegel v mošnjo in potegnil nekaj drobiža iz nje.

»Baker!« je godrnjal, »baker! Mošnja mu je padla na tla; posegel je po drugi.

»Baker, zopet baker!« je zaklical še bolj preplašen.

Vselej, kadar je odprl novo mošnjo, je ponovil žalostno besedo: »baker!« —

Čim dlje je preiskaval, tim bolj so

valstva po vojski. Razsodbe pa to pričakovanje večkrat varajo posebno takrat kadar gre za ljudi bleščečih imen. Kadar zahteva branjevka ali kaka mlekarica pretirane cene, takrat je kaznen primerna oderuškem dobičku. Kadar pa kdo velikih zasluži kakih 50.000 K, in je obsojen nato na 5000 ali pa 10.000 kron, se le še dobiček izplača. Staro načelo: mali tatovi se obešajo, veliki pobegnejo, se tudi tu pojavlja brez krivde sodnika a po krivdi postavodaje ki se seveda ni smela zameriti velikim goljufom in sleparjem.

Zakaj smo imeli lani slabo letino?

Svetovna vojska, o kateri le upamo, da bo že enkrat spadala v zgodovino, je prinesla nam v prvi vrsti pomankanje živil. Ne bili bi tega tako čutili, ako bi ne bila spremljala svetovne vojske slaba letina.

Vedno bolj se dognava, da so zadnja tri vojna leta tudi polja skoraj na celem svetu slabo obrodila. Posebno lanska letina je bila slaba, tako slaba, da take že dolgo vrsto let ni bilo.

Stara ljudska vraža, da obstoja med vojsko in slabo letino zveza, se je zopet uresničila. Kaj je lansko slabo letino povzročilo pri nas, vemo: bilo je to izredno neugodno vreme.

Lanska zima je bila nad vse rahla, posebno decembra in januarja si lahko mislil, da si v marcu. Sredi januarja, ko bi bila morala zemlja počivati, so brili pravi pomladanski vetrovi; brstelo je drevje, cvetele so cvetlice. Kmete je to skrbelo. Februar je to neredno pomladansko vreme nekoliko ustavil, a marec je bil zopet topel. Žito je bilo slabo, klasje se je le počasi razvijalo.

Poleti je bila na Ogrskem strašna suša, pri nas v planinskih deželah smo pa imeli mokro poletje.

Juli je bil nekoliko toplejši, tudi avgust se je redno držal, a za trto je

mu bledela lica; pot strahu mu je lil s čela; prsi so se mu dvigale. —

Končno je odprl zadnjo mošnjo, ko jo je odvezal, je zopet ves obupan zaklical: »Baker! Baker!«

Ko je nesrečno vrečico, ki je tako grozovito uničila njegovo nado, stiskal z levico, je segel s desnico v predal v steni, kakor da se hoče prepričati, da ni drugega v njem, kot že preiskane vrečice. Prazen je bil. Ničesar ni odkrila njegova roka. To ga pa ni še zadovoljilo. Svetil je in gledal v izdolbeno steno, a ni videl drugega kakor gole stene.

Zahropel je, trese se. Gre proti kamnu pri vhodu, se vsede nanj in postavi svetilko na tla. Nekaj časa sedi tam, z roko si pokriva čelo; z zasteklenimi očmi strmi v temno klet. Nato besno in obupno govori: »Nekaj funtov bakra! To je cena desetletnega suženstva in bede? Cena umora, cena moje duše? O, stari Janez, ti hinavec, svetohlinec, ti tat; okradel si me in varal! To je toraj dolgo pričakovana sreča? Bogastvo, razkošje in veličanstvo, o ka-

bilo le prehladno. Tudi trta je slabo obrodila. Primerjave nam pokažejo, da smo imeli l. 1916 za 4.3 stopinje pretoplo zimo in za dve stopinji premrzlo poletje, za eno stopinjo pretoplo spomlad in normalno jesen.

Okno v svet.

Iz zgodovine surovega masla. Na Nemškem niso vajeni tako skromne hrane kakor pri nas in posebno britko občutijo sedaj pomanjkanje surovega masla. V mirnih časih ni hotel na severnem Nemškem nihče uživati kruha brez surovega masla. Že v 15. stoletju so Nemci uživali velike množine surovega masla na kruhu in zlasti Martin Luther ga je silno ljubil. A surovo maslo so poznali že Skiti, kakor poroča Herodot. Grki in Rimljani niso marali surovega masla, Nemci pa ga v starih časih tudi niso uživali, nego so se ž njim le mazali. Imenovali so surovo maslo smere ali šmir. In ta beseda se je do naših dni ohranila v skandinavskih jezikih. Tudi stara Indija je bila ljubiteljica surovega masla in še danes uživajo v Indiji neverjetne množine mleka in surovega masla. Od Indijcev so se naučili izdelovati in uživati surovo maslo Arabci in Židje. Arabski beduini zaužijejo, kakor piše nemški potovalec Burckhart, vsako jutro ogromno množino surovega masla, vsa jedila plavajo v njem in celo v nos vtikajo beduini surovo maslo. Prodajanje surovega masla pa velja pri teh ljudeh za sramotno opravilo. Kitajci in Japonci sploh ne poznajo surovega masla, pač pa je zelo priljubljeno pri Tibetancih. Ti imajo samostan Kugbum, kjer je vsako leto velikansko češčenje surovega masla. Menihi modelirajo iz surovega masla podobe Bude, posnetke templjev in živali. Ti posnetki so večkrat po par metrov visoki. Na tem češčenju gori okrog samostana na tisoče lučic, za katere se rabi mesto olja surovo maslo. Na to slavje pride vsako leto

terem sem sanjal, je zdaj le kup bakra? Vraga! Umoril sem ga za to! Ni li tega zaslužil? Razdrobiti bi ga moral, v počasnih mukah bi bil moral umreti, izdajalec!»

Molčal je in strmел na tla. Kmalu so mu pa tekle solze iz oči: boječi zločinec je plakal liki otrok. A ni dolgo ostal tako udan; kmalu je pričel zopet preklinjati; poskočil je, popadel možnjo ležečo pred njegovimi nogami, rjovel nerazumljive besede in vrgel razjarjen z bakrenim drobižem napolnjeno vrečo v temni kot kleti. Votel glas je zadonel, ko je težka kovina padla na tla.

»Ha!« je zaklical Tis veselo prese-nečen, »ha, kaj je to bilo?«

Hitro je pograbil svetilko, šel proti kotu, kjer se je slišal votel glas, pokleknil je na obe kolena in je bil s prstmi na tla in prikimal pritrjevalno z glavo. Čez nekaj časa je zasledil mala vratica. Odprl jih je in strmел v omaro, v kateri so se tudi nahajale platnene vreče z denarjem.

na tisoče in tisoče romarjev iz celega Tibeta in iz Mongolije, kar se seveda samostanu dobro izplačuje.

Izdaja novih meničnih golic. Ker so pristojbine po lestvicah I do III s 1. decembrom 1916 zvišale, je država izdala nove menične golicе s kolkovnim zneskom po 2 K 40 vin. in 3 K 20 vin. Stare menične golicе, katerih kolek se glasi na tako vrednost, ki odgovarja pristojbinam po novih lestvicah, ostanejo še nadalje v rabi, če je kaj zaloge in jih stranke še vedno porablja. Ako kolek golicе ne odgovarja men. vsoti, za katero je menica izdana, se mora prilepiti dopolnilni kolek. Menične golicе, katerih kolkovna vrednost ne odgovarja novim pristojbinam, se ne bodo več prodajale. Stranke jih sicer še lahko rabijo, ako prilepijo dopolnilne koleke, vendar je svetovati, da jih zamenjajo za novo izdane golicе pri uradih, ki koleke prodajajo! Ti uradi zamenjajo golicе do 30. junija 1917 brezplačno in so tudi tozadevne vloge koleka proste.

Koliko je padlo v vojski francoskih pisateljev. Časopis, »La Bonnet Rouge« navaja v svojem pregledu o padlih francoskih pisateljih v tej vojski imena 218 francoskih pisateljev, ki so padli na francoski fronti. Deset pisateljev je umrlo na bojnih poljanah, 28 jih pogrešajo, enako število francoskih pisateljev je pa prišlo v vojno ujetništvo v sovražne dežele. 155 imenoma naštetih avtorjev je bilo ranjenih, mnogo izmed njih celo trikrat.

Lepi sporedi v »Kino Central« v deželnem gledališču. V petek dne 2. februarja, na Svečnico, so v Kino Central ob pol 11. uri dopoldne ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri zvečer **velike družinske predstave.** Igra se velika pretresljiva drama »Deske, ki pomenjajo svet« s predigro in štirimi dejanji, burka »Njen podčastnik« in več novih aktualnih naravnih posnetkov. V soboto ob 4. uri popoldne, v nedeljo ob pol 11. uri dopol-

»Neumni goljuf!« je mrmral Tis, ko je jemal iz omare vrečo denarja. »Bakreni drobiž je najbrže nalašč tam tako skrijal, da prevara tatove. Norec! Pri meni ti je tvoja previdnost le malo pomagala. Odkril sem tvojo zvijačo.«

»Zlato, da, zlato!« zakliče s takim glasom, kakor če se raduje otrok. »Zlato! — Druga vreča? — Zlato, zopet zlato. — Tretja tudi! — Ha! Ha! Ha! zlato, le zlato!«

Ko je tako precej vreč zlata dvignil, preiskal in ko je omaro popolnoma izpraznil, je stopil nekoliko nazaj, se vsedel in je pričel sipati zlato iz vreč. Strmel je na kup zlata. Lici so mu žareli radosti; kar vtopljen je bil v zlato.

»Ha,« je zaklical, »kako lepo! Kako lesketa! Kako krasno je, kako se blešči. In toliko ga je! O, moje duše nisem slabo plačal! Živeti! Uživati! Biti gospod, da ti strežejo. Voziti se v kočijah. Mogočen biti! Prilizovanja sprejemati! Uničiti, kar ti kljubuje! Vse to obsega to zlato, ki nima duše. Božati te moram! Poljubovati! Oj, ti sijajni vladar

dne in ob 3. uri popoldne so **družinske predstave z novim sporedom:** prekrasna drama »Sen poletne noči«, v soboto ob pol 6., 7. in pol 9. uri zvečer in v nedeljo ob pol 5., 6., pol 8. in 9. uri zvečer pa predstavlja »Kino Central« **veliki kriminalistični film »Ukradeni dijamant«, v glavni ulogi najslavnejši detektiv Stuar Webbs.** — V torek pride na vrsto zopet veseljakinja, ljubljenska občinstva **Lisa Weise** v veseloigri »**De-kle iz cirkusa**« in prvak filmskih igralcev **Zelnik** v drami »**Samotar na gori sv. Jurijak**«.

Vsaka bolečina na vsakem delu telesa se da odpraviti, ako cirkulacijo krvi na bolečem mestu pospešimo in živce, te nositelje bolečnega počutka, pomirimo. Oboje dosežemo z blagodejnimi, bolečine lajšajočim vtiranjem s Fellerjevim od mnogih zdravnikov priporočenim rastlinskim esenčnim fluidom z zn. »Elsa-Fluid«. Masaže kakor tudi lahko vtiranje in umivanje s Fellerjevim »Elsa-Fluidom« je za boleče dele telesa prava blagodat. Prav pošteno čutimo, kako priteka k mestom, ki smo jih vtirali z »Elsa-Fluidom«, živahnjša kri in kako se živci posvežijo in pomirijo. Kdor porablja »Elsa-Fluid«, stori najboljšo, kar more storiti, da prežene telesne in udne bolečine. Predvojne cene: 12 steklenic tega dobrega tešitelja bolečin stane franko samo 6 kron. Naroče se edino pristno pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 264 (Hrvatska). Priporočamo pa, da naročite obenem Fellerjeve nalahno odvajalne rabarbarske kroglice z zn. »Elsa-Pillen«, 6 škatlic franko 4 K 40 h. To dvojje izbornih domačih sredstev tvori skupaj majhno domačo lekarno, ki bi jo naj imela vsaka obitelj. One, ki vedo, kako nam kurja očesa lahko zagrene življenje, bi opozorili še na Fellerjev turističevski obliž. Cena 1 in 2 kroni. (ee)

Brez dela in iela.

Kadar grem zadnje čase po Šelenburgovi ulici v Ljubljani, se žalostim. To velja posebno zdaj v časih vojske. Šelenburgova ulica, tako pravijo, tekmuje že z dunajsko Kärntnerco, kjer je pa zdaj, kakor pravijo, postalo vse bolj tiho. V Ljubljani čujemo ob ugodnem vremenu: bum! bum! bum! kadar divja tam na naših kraški čereh burja, ki jo povzročajo razdiralne iznajdbe

sveta.« Ves prevzet slasti je z roko šaril v zlatu. S pretrganimi besedami je kazal svoje veselje. In zopet in zopet je pričel šteti brez smotra in brez namena.

Ko se je nekaj časa radoval na tej igri, je luč svetilke ponehaval. Obraz se mu je zresnil. Prestrašen je gledal po kleti okoli. Vstal je in položil roko na čelo godrnjajoč: »Česa iščem tu? Sem li izgubil zavest? Hitro! Hitro. Drugod moram skriti zlato, da ga razven mene ne bo mogel nihče najti! Za Boga svetega! Luč ugaša, olje je pogo-relo!«

Dve največji vreči je medtem napolnil z zlatom. Pod vsako pazduho je vzel eno vrečo in je korakal po stopnicah. Pred vrati kleti je vse položil na tla in je vtaknil ključ v ključavnico. A kakor tudi si je prizadeval in če je tudi napenjal vse moči; vrata se le niso premaknila z mesta. Kakor da bi jih bil kdo zazidal, tako trdno so stala, dasi se je pritisku ključa ključavnica udajala.

človeškega uma za uničenje ljudi. Koliko ljudi pade ob enem samem takem bum! To bi nam povedal molčeči hrvatski junak, poveljnik soške armade, general Borojevič. Elegantna, asfaltna Šelenburgova ulica tega ne ve, ne čuje; ona je nema, kakor je nem asfaltni njen tlak. Po njej se šetajo ljudje, kot v najmirnejših časih: spol, ki ga je Bog obdaril s telesno lepoto, prvači. Ljubljanske lepoticice: dekleta in žene; tujke, ki jih je veliko zdaj pri nas, razkazujejo tu svilo in baržun, dragoceno kožuho vino; zvečer se lesketajo biseri in diamanti in drugo lepoticje. Zlatarji niso nikdar še toliko v Ljubljani zaslužili, kolikor zaslužijo zdaj. Agentov, ki prodajajo zlatnino, ni prihajalo še nikdar toliko v Ljubljano, kolikor jih prihaja zdaj. In prav velikomestno vidiš nebroj kavalirjev: civilnih in necivilnih, ki se tu izprehajajo, dvorijo in iščejo znanstva na tistem ljubljanskem trgu, kjer, kakor pravijo, se zdaj razstavlja na prodaj živo žensko blago.

»Take stvari so posledica vojske«, pravijo ljudje. Tudi natiskano sem že to čital. In skrivnostno se šepeta v ljubljanskih gostilnah in kavarnah in v salonih in kuhinjah. Ta! Ona! Kdo bi si mislil? Saj sem rekla, taka je, a da je taka, pa le nisem mislila! Prodaja se! In veliko se jih prodaja, pravijo tiste ženske ki vse vedo, kar se in kar se ne godi v Ljubljani. Žal, da te govorice ne pretiravajo. Žal, prav velikomestno se živi zdaj v Ljubljani. Že ne več velikomestno, marveč v močvirje se potaplja veliko ljubljanskih deklet in žena; pred vojsko so bile te mladenke, te žene poštene. Slabi časi: pomanjkanje, ne pohlep po denarju žene v propad toliko ljubljanskih cvetk in rož.

Naj li mečemo kamenje na nje? Ne! Opozorimo rajši na to, kje tiči zlo. Ne moremo ga sami odpraviti, preslabi smo za to.

Kolikokrat ti je že krvavelo srce žalosti, ko so prihajale matere in očetje k tebi, pa so ti tožili: »Hčerko imam! Rad bi, da bi kaj zaslužila. Ali imate kaj dela za njo? Šolala se je. Ima trgovski tečaj! Osem razredov ima. Izvršila jih je, ker jih je morala« mi pripoveduje sramežljivo delavec, mi pravi zopet mati kakega drugega dekleta! Dobi delo mladenkam v Ljubljani! »Ni razvajeno naše dekle, saj bi se ne sramovala tudi dela v tvornici, rada bi šla, samo če bi ga dobila!« Zdaj smo na tisti točki, v kateri tiči zlo in gorje pojavljajoče se v ljubljanskih Šelenburgovih ulicah.

Tobačna tovarna že leta in leta ne sprejema novih delavk. In to se v Ljub-

ljani zelo, zelo pozna. Ne preiskujemo, zakaj ne, dasi vemo, da je stroj odjedel kruha mnogim ženskam. Mi smo, kar je bilo mogoče, storili, da bi se ljubljanska tobačna tvornica ne zapirala novim močem. Med vojsko se je zaprla predilnica. Ni bila kdosi gavedi velika, plače so bile pasje slabe, a nekaj ljudi se je le preživelo. Mladi svet v mestu, tudi ženski, hoče dela, hoče jesti. Če dela ni, zaide na napačna pota. Danes bi storil dobro delo v Ljubljani tisti, ki bi skrbel za to, da bi se mladim dekletom nudilo pošteno delo in pošten zaslužek. Edina rešilna pot. Vse jadikovanje, vse stokanje prav ničesar ne pomaga. Ako ga ne bo, bo pokvarjenje v ljubljanski šentflorijanski dolini pohujšanja še hujše, kot je že zdaj. In moralna pokvarjenost v mestu se razširi po deželi. Dela mladim ljubljankam: neohodna potreba in dolžnost. Kdo jim ga preskrbi? Občina zasledujoč meščanske politične smeri, gotovo ne... Kdo drugi? Ne vem... Razgrinja se pred našimi očmi še žalostnejša нравstvena slika, kot je že zdaj....

Izdajatelj Fran Ullreich, Dunaj. — Odgovorni urednik Mihael Moškerc. — Tisk Kat. Tiskarne.

BOLEČINA

ki nam jo povzročajo kurja očesa in nas mučijo pri vsakem koraku, se lahko odpravi, ako odstranimo kurja očesa. Toda ne z nožem, ker to lahko zastrupi kri, temuč varno in hitro s **Fellerjevim obližem za kurja očesa**. — Stane samo 1 K, tudi v škatlah po 2 K. Tisoči poštinih slov, orožnikov, turistov ga priporočajo kot najboljšega. Ne muči nas ne glavobol, ne migrena, če se poslužujemo Fellerjevega bol pomirjujočega, nadvse dobro učinkujočega **migrenskega klinčka**. Stane le 1 K. — Za oči pripravimo pri migljanju in boleznih v očeh okrepčujočo, proti vnetju učinkujočo **očesno vodo**, ki stane 1 K. — Le pristno se dobi pri lekarnarju **E. V. Feller, Stubica, Elza trg št. 264, Hrvatsko**.

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilo!

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, deleni, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta. Priznana nizke cene!

Pristopajte k Jugoslovan. Strokovni Zvezi!

Islandski

Caraghee - mah

služi za pripravo nadomestka jedilnemu olju; ta nadomestek ne vsebuje oljne maščobe, po okusu pa ga nadomešča in je zdravju popolnoma prikladen.

Zavitek mahu za pripravo 1 l tega nadomestka velja R 1 - ali v boljši kakovosti R 130
zavitek za 2 litra nadomestka boljše kakovosti . R 240

Dobi se pri **M. Špenko** v Ljubljani, Kopitarjeva ulica, kakor tudi že pripravljen tekoč nadomestek olja za takojšno uporabo 1 liter K 2 - (Tekoč nadomestek olja se po pošti ne pošilja.) Poštna naročila in denarne pošiljatve naj se pošiljajo na **IVAN DEŽMAN, LJUBLJ. Kopitarjeva ul. 6**

Razširjajte med delavstvom Uaše glasilo ,Našo Moč'.

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi

jedilno olje, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Šolskem drevoredu

kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti šte. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platnjeni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha. Vedno sveže blago!